

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-389/21 P

**Banca Centrală Europeană (BCE)
împotriva
Crédit lyonnais**

Hotărârea Curții (Camera întâi) din 4 mai 2023

„Recurs – Politica economică și monetară – Supravegherea prudențială a instituțiilor de credit – Regulamentul (UE) nr. 575/2013 – Calcularea indicatorului efectului de levier – Măsurarea expunerii – Articolul 429 alineatul (14) – Excluderea expunerilor care îndeplinesc anumite condiții – Refuz parțial de autorizare – Putere discreționară a Băncii Centrale Europene (BCE) – Acțiune în anulare – Eroare vădită de apreciere – Control jurisdicțional”

1. *Politica economică și monetară – Politica economică – Supravegherea sectorului financiar al Uniunii – Cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții – Cerințe de lichiditate – Indicator al efectului de levier – Calcul – Posibilitatea de a exclude anumite expuneri față de entități din sectorul public – Decizia Băncii Centrale Europene de refuz al acordării beneficiului derogării – Control jurisdicțional – Întindere – Limite*
[Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, art. 429 alin. (14)]

(a se vedea punctele 55, 56, 65-75 și 89)

2. *Politica economică și monetară – Politica economică – Supravegherea sectorului financiar al Uniunii – Cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții – Cerințe de lichiditate – Indicator al efectului de levier – Calcul – Posibilitatea de a exclude anumite expuneri față de entități din sectorul public – Putere de apreciere a autorităților competente – Decizia Băncii Centrale Europene de refuz parțial al acordării beneficiului derogării – Obligația de a examina, cu atenție și cu imparțialitate, toate elementele pertinente ale situației în cauză*
[Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, art. 429 alin. (14)]

(a se vedea punctele 57, 92-94, 100, 101, 106 și 121-123)

3. *Recurs – Recurs considerat fondat – Soluționarea pe fond a litigiului de către Curte – Întindere – Respingere prealabilă a unui motiv de anulare într-o hotărâre de anulare – Necontestarea motivelor respingerii menționate pe calea recursului incident – Consecință – Excluderea unei noi examinări*
[Regulamentul de procedură al Curții, art. 176 și art. 178 alin. (1)]

Rezumat

Curtea confirmă refuzul BCE de a exclude în vederea calculării indicatorului efectului de levier al Crédit lyonnais 34 % din expunerile sale față de Caisse des dépôts et consignations

Aceasta anulează hotărârea contrară a Tribunalului care a depășit limitele controlului său jurisdicțional prin substituirea aprecierii BCE cu propria apreciere privind riscul unor vânzări la prețuri de lichidare la care era expus Crédit lyonnais

Crédit lyonnais este o societate pe acțiuni de drept francez autorizată ca instituție de credit. Această instituție de credit este o filială a Crédit agricole SA și este, în acest temei, supusă supravegherii prudențiale directe de către Banca Centrală Europeană (BCE).

La 5 mai 2015, Crédit agricole a solicitat BCE, în nume propriu și în numele entităților care făceau parte din grupul Crédit agricole, printre care și Crédit lyonnais, autorizația¹ de a exclude din măsurarea expunerii în vederea calculării indicatorului efectului de levier expunerile față de Caisse des dépôts et consignations (Casa de Depuneri și Consemnațiuni, CDC), o instituție publică franceză, rezultate din depozitele efectuate pe mai multe librete de economii, care trebuie, potrivit reglementării franceze aplicabile, să fie transferate în mod obligatoriu către CDC (denumite în continuare „economii reglementate”).

Decizia din 24 august 2016, prin care BCE refuzase să acorde Crédit agricole autorizația solicitată, a fost anulată printr-o hotărâre a Tribunalului². În urma acestei hotărâri, Crédit agricole a reintrodus la BCE cererea sa de autorizare a excluderii expunerilor față de CDC. Prin decizia din 3 mai 2019³, BCE a autorizat Crédit agricole și entitățile care fac parte din grupul Crédit agricole, cu excepția Crédit lyonnais, să excludă din calculul indicatorului efectului de levier totalitatea expunerilor lor față de CDC. În schimb, Crédit lyonnais a fost autorizată să excludă doar 66 % din acestea. În decizia în litigiu, considerând că dispunea de o putere discreționară în speță, BCE a aplicat o metodologie care ține seama de trei elemente, și anume de calitatea creditului administrației centrale franceze, de riscul vânzărilor la prețuri de lichidare și de nivelul de concentrare a expunerilor față de CDC.

Acțiunea formulată de Crédit lyonnais, având ca obiect anularea deciziei în litigiu în măsura în care prin aceasta refuza autorizarea acestuia din urmă să excludă din calculul indicatorului efectului de levier totalitatea expunerilor sale față de CDC, a fost admisă de Tribunal⁴. În mod concret, Tribunalul a constatat că motivul din decizia în litigiu întemeiat pe nivelul de risc al vânzărilor la prețuri de lichidare era afectat de „nelegalitate”. În consecință, acesta a considerat că celelalte două elemente ale metodologiei aplicate de BCE nu ar fi putut conduce la refuzul BCE, în decizia în litigiu, de a acorda Crédit lyonnais beneficiul excluderii pentru totalitatea expunerilor acestei instituții față de CDC.

¹ Prevăzută la articolul 429 alineatul (14) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (JO 2013, L 176, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2015/62 al Comisiei din 10 octombrie 2014 (JO 2015, L 11, p. 37).

² Hotărârea din 13 iulie 2018, Crédit agricole/BCE (T-758/16, EU:T:2018:472).

³ Decizia ECB SSM-2019-FRCAG-39 (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

⁴ Hotărârea din 14 aprilie 2021, Crédit agricole/BCE (T-504/19, EU:T:2021:185, denumită în continuare „hotărârea atacată”).

Sesizată cu recursul formulat de BCE, Curtea anulează hotărârea atacată și, pronunțându-se definitiv asupra litigiului, respinge acțiunea formulată de Crédit lyonnais. Prin hotărârea sa, Curtea aduce clarificări cu privire la nivelul controlului exercitat de instanța Uniunii cu ocazia aprecierii legalității deciziilor administrative adoptate de BCE, în cazul în care aceasta beneficiază de o marjă largă de apreciere.

Aprecierea Curții

Curtea amintește că, în măsura în care BCE dispune de o largă putere de apreciere în alegerea de a acorda sau nu autorizația de a exclude expunerile care îndeplinesc anumite condiții în vederea calculării indicatorului efectului de levier, controlul jurisdicțional pe care instanța Uniunii trebuie să îl exercite asupra temeiniciei motivelor deciziei BCE nu trebuie să conducă la substituirea aprecierii BCE cu propria apreciere. Acest control urmărește să verifice că o astfel de decizie nu se bazează pe fapte inexacte din punct de vedere material și că nu este afectată de nicio eroare vădită de apreciere sau de un abuz de putere. În această privință, instanța Uniunii trebuie nu numai să verifice exactitatea materială a elementelor de probă invocate, fiabilitatea și coerența lor, ci și să controleze dacă aceste elemente constituie ansamblul datelor pertinente care trebuie luate în considerare pentru aprecierea unei situații complexe și dacă sunt de natură să susțină concluziile deduse. Astfel, în cazul în care o instituție dispune de o largă putere de apreciere, prezintă o importanță fundamentală respectarea garanțiilor procedurale, printre care figurează obligația acesteia de a examina, cu atenție și cu imparțialitate, toate elementele pertinente ale situației în cauză.

Curtea observă că, făcând propria apreciere a caracteristicilor economiilor reglementate și a efectului lor cumulat, Tribunalul a considerat că nivelul de risc al vânzărilor la prețuri de lichidare nu era suficient de ridicat pentru a justifica refuzul BCE de a exclude totalitatea expunerilor Crédit lyonnais față de CDC din calculul indicatorului efectului de levier.

Or, procedând astfel, pe de o parte, Tribunalul nu a repus în discuție constatările BCE cu privire la caracteristicile economiilor reglementate care au determinat-o pe aceasta să concluzioneze că acele caracteristici nu permiteau înlăturarea completă a oricărui risc ca Crédit lyonnais să poată fi obligată să efectueze vânzări la prețuri de lichidare. Acest lucru este valabil în special pentru constatările BCE referitoare la marea lichiditate a economiilor reglementate în lipsa unui dispozitiv legal care să limiteze retragerile acestora, precum și la obligația Crédit lyonnais de a face rambursări deponenților chiar și în termenul de ajustare de zece zile dintre pozițiile acesteia din urmă și cele ale CDC. În consecință, raționamentul Tribunalului nu repune în discuție exactitatea materială, fiabilitatea sau coerența elementelor luate în considerare în decizia în litigiu și nu stabilește că aceste elemente nu constituie ansamblul datelor pertinente care trebuiau luate în considerare de BCE.

Pe de altă parte, concluzia Tribunalului potrivit căreia datele luate în considerare de BCE nu erau de natură să susțină concluziile deduse în decizia în litigiu decurge dintr-o apreciere proprie a acestuia în privința nivelului de risc al vânzărilor la prețuri de lichidare. Această apreciere, care se întemeiază pe aceleași elemente precum cele luate în considerare de BCE, se îndepărtează de cea reținută de instituția menționată fără a stabili caracterul vădit eronat al acesteia din urmă.

Raționând astfel, Tribunalul, în loc să efectueze controlul erorii vădite de apreciere care îi revenea, a substituit aprecierea BCE cu propria apreciere într-un caz în care această instituție beneficiază totuși de o marjă largă de apreciere.

În plus, în ceea ce privește aprecierea făcută de Tribunal cu privire la justificarea BCE întemeiată pe experiența crizelor bancare recente, acesta nu a stabilit în ce mod considerațiile potrivit cărora depozitele de economii reglementate nu pot fi investite, spre deosebire de depozitele la vedere, în active riscante sau nelichide, sunt de natură să demonstreze caracterul vădit eronat al aprecierii făcute de BCE cu privire la scenariul de risc de retrageri masive care trebuia reținut pentru a se analiza riscul vânzărilor la prețuri de lichidare la care era expusă Crédit lyonnais. Situația este aceeași în ceea ce privește considerațiile întemeiate pe diferența dintre dubla garanție a Republicii Franceze de care beneficiază libretele de economii reglementate și mecanismul de garantare rezultat din Directiva 2014/49⁵.

Curtea concluzionează că Tribunalul a anulat decizia în litigiu înlocuind aprecierea riscului vânzărilor la prețuri de lichidare la care era expusă Crédit lyonnais cu propria apreciere, fără a stabili modul în care aprecierea BCE cuprinsă în decizia respectivă în această privință ar fi afectată de o eroare vădită de apreciere. Procedând astfel, Tribunalul a depășit limitele controlului său jurisdicțional. În plus, acesta a considerat de asemenea în mod eronat că BCE nu și-a îndeplinit obligația de a examina cu atenție și cu imparțialitate ansamblul elementelor pertinente ale situației în cauză.

În urma anulării în parte a hotărârii atacate, Curtea se pronunță definitiv asupra acțiunii în primă instanță. Analizând argumentele invocate de Crédit lyonnais în primă instanță, aceasta consideră că, dat fiind controlul jurisdicțional limitat pe care trebuie să îl efectueze având în vedere marja largă de apreciere de care dispune BCE în speță, Crédit lyonnais nu reușește să demonstreze că aprecierile acestei instituții, care figurează în decizia în litigiu, referitoare la riscul de vânzări la prețuri de lichidare și la calitatea creditului administrației franceze ar fi vădit eronate. Ea confirmă astfel decizia de a refuza excluderea în vederea calculării indicatorului efectului de levier al Crédit lyonnais a 34 % din expunerile acesteia față de CDC.

⁵ Directiva 2014/49/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind schemele de garantare a depozitelor (JO 2014, L 173, p. 149).